

MEERJARENPLAN BOSBOUW: méér natuur in het bos?

Met de presentatie van de regeringsbeslissing inzake de drie groene structuurschema's (Natuur- en Landschapsbehoud, Openluchtrecreatie en Landinrichting) heeft de regering ook een vierde nota gepresenteerd: het Meerjarenplan Bosbouw.

In dit beleidsvoornemen schetst de regering haar beleid voor de kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van het Nederlandse bosareaal. Uitgangspunt daarbij is een meervoudige functievervulling van de bossen voor de houtproductie, de openluchtrecreatie en het natuurbehoud. In het meerjarenplan wordt de toekomstige samenstelling van het Nederlandse bos beschreven met behulp van de zogenaamde bosdoeltypen. En bosdoeltypen wordt daarbij gekarakteriseerd door de belangrijkste boomsoorten, de omlooptijd, de houtopbrengst, de opstandstructuur, het beheer, de inrichting en bedrijfsvoering.

BELEID

De belangrijkste kenmerken van het door de regering geformuleerde beleid zijn:

--Een zodanige ontwikkeling van het bos, dat rond 2050 een grote variatie in boomsoorten, bossamenstelling en leeftijd zal zijn bereikt. Het aandeel van de loofboomsoorten zal moeten toenemen van 26% tot 45% en het aandeel van de grove den zal moeten afnemen van 47% tot 23%. Het areaal bos met een gemengde samenstelling zal moeten toenemen van 16% tot 59% en het areaal bos met een omlooptijd van meer dan 80 jaar zal moeten toenemen van 30% tot 83%.

--Een toename van de houtproductie in bestaand bos van 0,85 miljoen m³ tot 1,2 miljoen m³.

--Toekenning van het accent natuur aan 18% van de bestaande bossen, waarbij met name gedacht wordt aan oude bossen, stuifzandbossen, moerasbossen en spontaan ontstane bossen.

--Er wordt naar gestreefd om 80% van het bosareaal open te stellen voor recreatief (mede-)gebruik met weinig of geen beperkingen.

--Aanleg van minimaal 45.000 ha nieuw bos waarvan 30.000 ha pri-

mair bestemd is voor de recreatie en voor een groot deel zal liggen in de randstad; 15.000 ha is primair bestemd voor de houtproductie.

--Een bomenaanplant langs wegen en grenzen ter lengte van 10.000 km.

KRITIEKPUNTEN

Hoewel het Meerjarenplan Bosbouw over het algemeen positief is ontvangen, is er van verschillende kanten ook kritiek gekomen. Een eerste kritiekpunt is de sterke nadruk op de houtproductie in het meerjarenplan zonder dat dit voorkomt uit een integrale visie op de houtbehoefte. Gevreesd wordt, dat deze sterke nadruk op de houtproductie en daarmee de intensivering van het bosgebruik negatieve effecten zal hebben op de natuurwaarden van de bossen. Ook wordt in dit verband een visie gemist op de import van hardhout uit de Derde Wereld waarvan de oerwouden ernstig te lijden hebben.

Een tweede kritiekpunt is de nadruk die wordt gelegd op de bodemsamenstelling van de bossen. In het meerjarenplan ontbreekt een goed uitgewerkte visie op de flora (ondergroei), de fauna en de ecologische relaties binnen de bossen. Ook het instrumentarium zoals subsidieregelingen om de natuurwaarden van bossen te verbeteren wordt niet uitgebreid, in tegenstelling tot het instrumentarium om de houtproductie te bevorderen. In dit verband worden ook maatregelen gemist om de achteruitgang van de kwaliteit van de bossen door o.a. verzuring tegen te gaan.

DUINBOSSEN

Ten aanzien van de duinbossen heeft de Stichting Duinbehoud o.m. bezwaar gemaakt tegen het handhaven van 2.000 ha monotoon en onnatuurlijk naaldbos in de duinen. Zij pleit ervoor om deze bossen voor een deel te vervangen door een natuurlijke, open duinbegroeiing en voor een ander deel om te vormen tot gemengd bos. Slechts op een beperkt aantal plaatsen waar in het naaldbos

...monotoon en onnatuurlijk naaldbos...

waardevolle planten of paddestoelelen voorkomen, kan dit bos gehandhaafd blijven.

In het beleid ten aanzien van de duinbegroeiing, aldus de Stichting Duinbehoud, zouden natuurwaarden en ook recreatieve waarden een veel belangrijker rol moeten spelen dan tot op heden het geval is. Naaldbossen hebben door hun geringe rijkdom aan flora en fauna een lage natuurwaarde. Ook heeft dit type bos een grote negatieve invloed op de natuurwaarden van de omgeving door het grote verbruik van regen- en grondwater. Vochtige duinvalleien in de omgeving van naaldbos zijn daardoor in veel gevallen verdroogd.

In de afweging over de vraag tot omvorming van de naaldbossen in de duinen naar andere begroeiingstypen mag de functie hout-oogst geen rol spelen. Met name omdat het bij duinbegroeiing in het algemeen is aan te bevelen om de hoeveelheid dood hout te vergroten. Deze doelstelling verdraagt zich slecht met de doelstelling houtproductie.

MARC JANSSEN